אוצר מדרשים — שאלות ר׳ אליעזר בענין התחיה

שאלות ר׳ אליעזר [בענין התחיה]

[בית המדרש ח״ו 148]

ואלו עשר שאלות ששאל ר׳ אליעזר בתחיית המתים:

וזו היא הראשונה – אם יחיה הקב"ה קצת מישראל או כולם? ואמרו, כל מי ששב בתשובה לפני בוראו קודם מיתתו, אפילו עבר כל מצות עשה ולא תעשה, כריתות ב"ד וחילול שם שמים, בכולם – מיתה מכפרת לו עם התשובה, שנאמר הִנֵּה אֲנִי פֹּתֵחַ אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי (יחזקאל ל"ז י"ב), מכאן שתחית המתים לכל ישראל.

השניה – לאחר שיחיה את כולם אם ימותו עוד? וא"ל שוב לא ישובו לעפרם, שנאמר לֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה (נחום א' ט'), אלא הקב"ה מוליכם לחיי עולם הבא.

השלישית – אחר שיחיו כולם, איך יספיק להם ארץ ישראל? וא״ל משיצאו ישראל לעולם כ״ה מאות שנה וט״ו שנים מימות יוסף הצדיק שהתחילו להפדות ולהרבות עד אלף שנה לחורבן בית שני, שהיה כשיעור ל״ב דורות, כמאה ועשרים רבוא אנשים ונשים בכל דור ודור, ואעפ״י שהיו כולם צדיקים ובעלי תשובה יגיע לכל זוג וזוג אלפים וארבע מאות אמות וחצי טפח על אלפים וארבע מאות אמות וחצי טפח, והן יותר, לפי שעתידה א״י שתתרחב ותתארך בכל הישוב, שהוא מהלך קס״ו שנה וח׳ חדשים לאדם בינוני, שהוא עשר פרסאות ליום. ומי הוא שיבקש יותר מזה השיעור בין לבית שדה וכרם? ולמאן דתני שיתרחב כל העולם, יהיה לכל אחד פי שלשה.

הרביעית – אם כל אחד ואחד יכיר את קרובו? א"ל, שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם יחזרו כל אחד ואחד למשפחתו, שנאמר גְּבוּל אֲשֶׁר תִּתְנַחֲלוּ אֶת הָאָרֶץ לִשְׁנֵי עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל (יחזקאל מ"ז י"ג).

החמישית – מי שמת סומא או מוכה שחין מה יהיה ממנו? א"ל, יעמדו ויקומו במומם ואח"כ מתרפאין, שנאמר אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא (דברים ל"ב ל"ט) – הקדים תחיה לרפואה, וכתיב אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי עִוְרִים, וכתיב אָז יְדַלֵּג כָּאַיָּל פִּסֵּחַ (ישעיהו ל"ה ה' ו').

הששית – אם יאכלו ואם ישתו ואם ישאו נשים? א״ל, כמו שמצינו בבן השונמית שהחיה אליהו ובן הצרפתית שהחיה אלישע שאכלו ושתו ונשאו נשים, כן יהיה.

השביעית – לאחר ימות המשיח איך יהיו לחיי עולם הבא בלא אכילה ושתיה ובלא פריה ורביה? א״ל, מצינו במשה רבנו שלא אכל מ׳ ימים שהיה בהר סיני וחי ונהנה מזיו השכינה, כן יחיו גם הם.

השמינית – המתים שעתיד להחיות הם ובניהם הנולדים, אם יהיו כולם צדיקים או יהיו מהם רשעים? א"ל, גלוי וידוע לפני המקום קודם תחייתם שלא יהיה אחד מהם רשע אלא כולם צדיקים, שנאמר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ (ישעיה ס' כ"א).

התשיעית – באותן צדקות שיעשו לימות המשיח, אם יהיה להם שכר פעולתם? א״ל, כשם שבעולם הזה מי שעשה צדקה שכרו ספון לימות המשיח, כך העושה צדקה או מצוה לימות המשיח שכרו ספון ונצור לעולם הבא.

העשירית – כשהישועה באה, החיים שהם חיים בימים ההם – מה יהיה בהם? א"ל, לא ימותו, שלא יהיה עוד מיתה לעולם, שנאמר בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח (ישעיה כ"ה ח'), ויש אומרים שהקב"ה ימיתם ואח"כ יחיה אותם להשוותם אל החיים באותו הזמן, ויש אומרים יחיו שנים רבות ימים ארוכים כשנותיו של אדם הראשון ויותר, ואח"כ ימותו עד שיביאם לחיי עולם הבא, שנאמר כִּי כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי (ישעיה ס"ה כ"ב), ואין עץ אלא אדם, שנאמר כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה (דברים כ' י"ט).